

- встановлення рівня рентабельності для суб'єктів господарювання, які надають житлово-комунальні послуги, з урахуванням витрат на капітальні інвестиції;
- розроблення порядку відшкодування різниці між затвердженими тарифами на житлово-комунальні послуги та економічно обґрунтованими витратами на їх виробництво;
- розроблення порядку оплати послуг з управління будинком, спорудою або групою будинків;
- запровадження механізму введення в дію нових тарифів на енергоносії, які є складовою тарифу на житлово-комунальні послуги, не раніше, ніж через 30 днів після їх оприлюднення в засобах масової інформації;
- розроблення нормативно-правового акта про порядок організації громадських слухань з питань зміни тарифів на житлово-комунальні послуги, доведення до споживачів інформації про перелік житлово-комунальних послуг, їх вартість і структуру, норми споживання, порядок надання послуг, обґрунтованість витрат тощо;
- розроблення механізмів врахування при формуванні тарифів відповідності якості житлово-комунальних послуг потребам споживачів;
- запровадження автоматизованих систем контролю за наданням споживачам житлово-комунальних послуг.

Література

1. Указ Президента України "Про концепцію ціноутворення у сфері житлово-комунальних послуг" від 28 грудня 2007 р. N 1324/2007.
2. Закон України "Про природні монополії" № 1682-III від 20.04.2000 р.
3. Закон України "Про житлово-комунальні послуги" № 1875-IV від 4.06.2004 р.
4. Наказ Держбуду України від 1999.03.29, № 78 "Методичні рекомендації щодо розрахунків економічно обґрунтованих тарифів на житлово-комунальні послуги".
5. Постанова Кабінету Міністрів України, від 2002.02.14, № 139 "Про схвалення Програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2002-2005 рр. та на період до 2010 р."
6. Бабак А.В., Ромашок О.П. Ефективне регулювання цін природних монополістів (Теорія та практика міжнародного досвіду)// Наш дім: Інформаційно-аналітичне видання. Аспекти тарифної реформи. – 2004, вип. 1 – С. 9.
7. Статистичний щорічник України – 2006-2007 рр.

УДК 65.012.32:657.011.47 Аспір. Х.Л. Дюкарева¹ – Київський національний
торгово-економічний університет

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ ЦЕНТРІВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Розглянуто особливості децентралізованого управління підприємством; запропоновано концептуальні основи обліку на основі центрів відповідальності. Автор досліджує управління за центрами відповідальності на засадах системності, вивчає взаємозв'язок елементів децентралізованої системи.

Ключові слова: внутрішньогосподарський облік, децентралізована система управління, центр відповідальності, бюджетування, аналіз, результати.

¹ Наук. керівник: проф. Євген Володимирович Мних, д-р. екон. наук, завідувач кафедри фінансового аналізу і контролю Київського національного торговельно-економічного університету

*Post-graduate Ch.L. Djukareva – Kyiv national trade and economic university***Conceptual bases are a construction of the system of account of centers of responsibility of managing subjects**

In this article centralized and decentralized administrative discussed. The possible ways of the effective merging of these two systems for the most productive enterprise management are discovered. The most prominent problems of the management of structural subsections are generalized.

Keywords: inwardly economics account, the control system is decentralized, center of responsibility, budgeting, analysis, results.

Нестабільні економічні та політичні процеси, що є в Україні, закономерно вимагають пошуку гнучких систем управління з метою зростання конкурентоздатності та прибутковості вітчизняних господарюючих суб'єктів. Досягнення росту прибутковості організації можна забезпечити шляхом вдосконалення її організаційно-економічного механізму на основі широкого застосування принципів і форм внутрігосподарської децентралізації управління. Децентралізація управлінського процесу дає можливість виявляти ефективність діяльності кожного структурного підрозділу підприємства. Процес управління структурними відповідальними підрозділами забезпечує інформаційна база обліку, аналізу та контролю, що у сукупності формує систему центрів відповідальності господарюючого суб'єкта.

Дослідження управлінського процесу на основі розподілу відповідальності у сучасних динамічних економічних умовах набуває щораз ширшого значення. Вивченню цієї теми приділили багато уваги провідні фахівці наукового простору: В.В. Сопко, М.В. Кужельний, Н.Г. Чумаченко, Л.В. Нападівська, С.Ф. Голов, В.С. Лен, В.М. Панасюк, Ч. Хорнгерн, Дж. Фостер, К. Друри та багато інших. Проте, незважаючи на те, що у сучасній науковій літературі методика управління і обліку за центрами відповідальності викладена достатньо широко:

- облік за центрами відповідальності не досліджувався із застосуванням *системного підходу*, а лише як окремі елементи, що визначають процес управління підприємством;
- відсутні єдині організаційні підходи, категоріальні поняття постулати та закони, що характеризують управління за центрами відповідальності як *структуровану величину*.

Відповідно, відсутність концептуальних основ управління за центрами відповідальності обумовило мету та завдання цього наукового дослідження. Тому, метою статті є обґрунтувати єдину концептуальну модель облікової системи центрів відповідальності. Досягнення мети забезпечить виконання наступних завдань: узагальнення поняття облікової системи центрів відповідальності на засадах системності; виявлення її основних елементів, функцій та принципів; постановка концептуальної моделі децентралізованої системи управління підприємством.

Децентралізацію системи управління можна визначити як об'єктивний процес розподілу (делегування) відповідальності між менеджерами в частині управління, планування і контролю витрат та результатів діяльності [9].

Лень С. визначає децентралізацію як якісно новий тип управління, спрямований на максимізацію прибутків [10]. Децентралізація управління визначає місце кожного підрозділу в інформаційному просторі, делегуючи йому певні повноваження і відповідальність.

Делегування, як термін, означає передачу повноважень (право використовувати ресурси організації) по вертикалі. Делегування є засобом за допомогою якого керівник розподіляє серед підлеглих службовців конкретні завдання, що мають бути розв'язані для досягнення цілей. З ефективністю делегування тісно пов'язана концепція відповідальності. Відповідальність – це необхідність звітувати за розв'язання завдань управління і відповідати за їх можливі наслідки; вона означає те, що працівник відповідає за результати досягнення поставлених завдань перед тим, хто їх йому делегував [3].

Відповідно, децентралізовану організаційну структуру підприємства можна визначити як сукупність ланок відповідальності всередині організації. При цьому узагальнюючим поняттям стає *"центр відповідальності"*. Так, В.Е. Керімов пропонує розглядати організаційну структуру сучасної компанії як сукупність різних центрів відповідальності, пов'язаних між собою лініями відповідальності [9]. Натомість, Л.В. Нападовська зазначає, що "виділення в структурі підприємства центрів відповідальності дає змогу поєднувати централізоване керівництво з максимальною ініціативою менеджерів структурних підрозділів в інтересах досягнення спільної мети" [12].

Суб'єктом децентралізованої системи управління постає центр відповідальності. Науковці по-різному трактують зміст центру відповідальності. У економічній енциклопедії центр відповідальності визначено як структурний підрозділ (декілька підрозділів) з певним ступенем автономності, менеджери якого відповідають перед керівництвом підприємства за реалізацію поставлених цілей і дотримання визначених лімітів витрат [6]. І. Абрамова тлумачить центр відповідальності як структурний підрозділ (чи сукупність структурних підрозділів), наділений необхідними ресурсами, що здійснює господарську чи іншу діяльність відповідно до своїх прав і обов'язків [1]. А. Апчерч визначає зміст центру відповідальності як процесу: "це поділ організації на центри, управління кожним з яких делегується відповідальному менеджеру" [2].

За результатами проведеного наукового дослідження ми виявили, що центром відповідальності є певна субстанція, яка має межу у структурі господарюючого суб'єкта, наділена відповідальністю за частину об'єктів, що належать до організації або виникають тут, і підзвітні результати діяльності цієї організації можуть бути нормованими або ненормованими. За більшістю наукових інтерпретацій можна узагальнити найпоширеніше визначення центру відповідальності: центр відповідальності – це структурний підрозділ, що відповідає за досягнуті показники за результатами своєї діяльності. Однак, підсумовуючи проведене наукове дослідження, ми дійшли висновку про те, що жодне із визначень центру відповідальності не відображає його повного змісту.

Історично, вперше концепцію центрів відповідальності було розроблено у 1952 р. американським вченим Джоном Хиггинсом. Теорія американського вченого базувалася на трансформації організаційної структури під-

приємства таким чином, що витрати акумулювалися і відображалися у звітах на певних рівнях управління. З іменем Дж. Хиггинса пов'язане його відоме правило: "кожну структурну одиницю підприємства хвилюють ті, і лише ті витрати і доходи, за які вона може відповідати і які вона контролює".

На сьогоднішньому етапі розвитку вітчизняної економічної науки в умовах ринкової економіки з'являються нові дослідження та розробки щодо управління на основі центрів відповідальності та їх практичного застосування. Як показують наукові дослідження, методику управління на основі центрів відповідальності у тій чи іншій формах впровадили і вітчизняні підприємства різних розмірів та функціонально-галузевих напрямів (ЛДЗ "ЛОРТА", ВАТ "Рівнеазот", ЗАТ "Новокраматорський машинобудівний завод", ТзОВ "Торгова компанія "Інтермаркет", ВАТ "Концерн Галнафтогаз" і ін.).

Однак, незважаючи на актуальність проблеми, відсутні єдині підходи до розуміння змісту центру відповідальності, їх класифікації тощо. Узагальнюючи різні наукові погляди, історію становлення та практичний розвиток системи центрів відповідальності, пропонуємо власне визначення цього терміну.

Отже, *центр відповідальності* – це організаційна одиниця системи управління, керівник якої наділений певними повноваженнями, делегованими йому вищим керівництвом, та відповідальний за досягнення планових контрольних показників та використання ресурсів, якими розпоряджається (матеріальними, трудовими, фінансовими).

Таким чином, розуміючи зміст центру відповідальності ми:

1. Не розглядаємо центр відповідальності як певний структурний підрозділ, допускаючи, що центром відповідальності може бути і кілька підрозділів одночасно, а інколи і одна особа;
2. Вважаємо, що керівник центру може відповідати за різні показники, а не лише за витрати чи доходи. Об'єкт відповідальності визначається типом центру відповідальності та особливостями діяльності господарюючого суб'єкта;
3. Визначаємо відповідальність центрів не лише за фінансові показники та ресурси, але і за показники та ресурси не фінансового характеру, що завжди мають місце в межах центру відповідальності будь-якого типу;
4. Наполягаємо на встановленні нормативних (бюджетних) завдань та цілей для кожного центру відповідальності, проте не заперечуємо можливість здійснення управління центрами відповідальності без планування їх діяльності.

Залежно від сфери впливу менеджера класично [4, 9, 15] виділяють чотири типи центрів відповідальності: центр витрат, центр доходу, центр прибутку, центр інвестицій.

Центр доходів (revenue centre) – центр відповідальності, менеджер якого контролює доходи центру і несе за них відповідальність (наприклад, відділ збуту підприємства). Керівник центру відповідальності несе відповідальність за максимізацію доходу (виторгу) від реалізації.

Центр витрат (cost centre) – центр відповідальності, менеджер якого контролює витрати центру і несе за них відповідальність (наприклад, цехи основного і обслуговуючого виробництва, структурні підрозділи іншого

призначення). Тобто, це такі структурні підрозділи, керівники яких відповідають лише за рівень витрат.

Центр прибутку (profit centre) – центр відповідальності, менеджер якого контролює витрати, доходи і фінансові результати і несе за них відповідальність. Це відносно самостійний структурний підрозділ, що має право самостійно реалізувати свою продукцію і розпоряджатися частиною доходу від її реалізації. Такі підрозділи виділяються за принципом "результат", при цьому капіталізація чистого прибутку (тобто інвестиційна політика) залишається під контролем центрального апарату.

Центр інвестицій (investment centre) – центр відповідальності, менеджер якого контролює фінансові результати і несе за них відповідальність, а також приймає рішення про збільшення обігового капіталу й капітальних вкладень.

У наукових джерелах наведено і інші підходи щодо класифікації центрів відповідальності. Так, за ознакою виконуваних функцій поділ центрів на основні і допоміжні передбачено у Методичних рекомендаціях з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затверджених Наказом ДКППУ від 2 лютого 2001 р. №47. До основного виробництва відповідно до Наказу №47 належать виробництва, цехи, дільниці, що беруть безпосередню участь у виготовленні продукції, а допоміжне виробництво призначене для обслуговування виробництва [11]. Такий підхід до класифікації центрів пропонує і В.Е. Керімов, зазначаючи що "в комерційних організаціях поділ центрів відповідальності за виконуваними ними функціями має немало важливе значення" [9].

Дещо схожий, однак з певними відмінностями класифікаційний поділ запропоновано Т.П. Карповою, за яким центри діляться за відношенням до процесу виробництва на основні і функціональні. Відповідно, основні центри організовують контроль за місцем виникнення витрат, а функціональні забезпечують контроль над витратами, що виникають у різних місцях, але під дією одного центру відповідальності [8].

Поділ центрів витрат на аналітичні і госпрозрахункові пропонує Л.В. Нападовська. Відповідно до економіки підприємства Нападовська Л.В. розрізняє аналітичні центри – центри економічно не відокремлені, тобто не пов'язані із системою внутрішнього госпрозрахунку; та госпрозрахункові – центри, що забезпечують контроль та зацікавлені в скороченні витрат [12]. Такий підхід до поділу центрів відповідальності поділяють також Ф.Ф. Бутинець та Т.П. Карпова, вони визначають що госпрозрахункові центри зазвичай збігаються з місцями виникнення витрат [5, 8].

У системі обліку центрів відповідальності виділяють поняття "місце виникнення витрат". Місцем його виникнення – структурна одиниця, в яких відбувається первинне виникнення та облік витрат. Місце виникнення і центр відповідальності як поняття науковці тлумачать по-різному, переважна більшість розрізняє ці дві величини, однак не вбачає різниці між ними [5; 7; 14]. Інші [3, 13] розглядають ці поняття як два різні економічні елементи. Вважаємо, що різниці між цими поняттями не має, навпаки ці поняття єдині, а-

дже центр витрат можна визначити ще і як сегмент, де об'єднані кілька місць виникнення витрат.

На нашу думку, типи центрів відповідальності, що виділяються в межах підприємства безпосередньо впливають на результативність впровадження облікової системи центрів відповідальності. Враховуючи те, що основним надбанням децентралізованого управління є можливість визначення внеску кожного структурного підрозділу у загальний результат, поділ підприємства за центрами відповідальності має відбуватися за ознакою сфери впливу менеджера. Однак, за цією класифікаційною ознакою доцільно виділяти і такий тип центру як "центр маржинального доходу". Центр маржинального доходу – це структурний підрозділ, що відповідає за маржинальний дохід (різниця між доходами і прямими витратами) в межах своєї діяльності [13]. На наш погляд, виділяти центр маржинального доходу є необхідним та доцільним, оскільки лише за цим показником можливо чітко визначити внесок центру відповідальності у загальний фінансовий результат підприємства.

Сукупність центрів відповідальності в межах децентралізованої організаційної структури є системою управління за центрами відповідальності або системою центрів відповідальності. Наукові дослідження, які ми проводили дали підстави виділити окремі елементи облікової системи центрів відповідальності та розглянули підходи вчених за цими складовими. Результати дослідження свідчать, що основні складові системи центрів відповідальності розглядаються більшістю науковців [2, 5, 8, 12, 13]. Однак, переважна більшість елементів не досліджена достатньо глибоко, відсутня інтеграція з практичним впровадженням.

Виходячи із сутності центру відповідальності, основна мета створення системи управління на основі центрів відповідальності полягає у розподілі відповідальності між керівниками нижчих управлінських рівнів, отриманні інформації у розрізі центрів відповідальності підприємства, що дасть змогу здійснювати аналіз та контроль досягнутих результатів за кожним центром та приймати відповідні управлінські рішення. Мета будь-якої системи реалізується через її функції; на основі формулювання мети системи управління центрів відповідальності ми виділили наступні її функції:

- *інформаційна* – забезпечення оперативною, своєчасною і необхідною інформацією про діяльність центрів відповідальності керівників вищих рівнів управління;
- *контрольна* – поточний контроль за використанням ресурсів, витрат та результатів діяльності структурних підрозділів підприємства, досягнення цілей;
- *аналітична* – інформаційна база для оперативного і стратегічного аналізу діяльності підрозділів і підприємства загалом, аналіз відхилень фактичних показників від запланованих (бюджетних).

Виходячи з поняття центру відповідальності, як основного елементу системи, ми спробували сформулювати базові принципи системи центрів відповідальності, до яких відносимо наступні:

- *конфіденційність* (інформація є закритою для зовнішніх користувачів);

- *інформативність* (забезпечення внутрішніх користувачів необхідною управлінською інформацією);
- *доречність* (децентралізована інформація дає змогу отримувати лише систематизовану та необхідну інформацію);
- *адресність* (центр відповідає лише за контрольовані ним показники);
- *відповідальність* за прийняття рішень (за результати рішень відповідає конкретна особа).

Практика управління на основі центрів відповідальності в межах вітчизняних суб'єктів господарювання загалом підтверджує наявність розглянутих концептуальних факторів децентралізованої системи (табл. 1)

Табл. 1. Аналіз практики управління за центрами відповідальності на підприємствах України на предмет використання факторів децентралізованої системи

Назва підприємства	ЛДЗ "Лорга"	ВАТ "Рівне азот"	ЗАТ "Новокраматорський машинобудівний завод"	ВАТ "Концерн "СТИРОЛ"	ТЗОВ "Торгова компанія "Інтермаркет"	ВАТ "Концерн Галнафтогаз"	ВАТ "Дніпроспецсталь"
Фактори децентралізованої системи							
Система створена з метою розподілу відповідальності	+	+	+	+	+	+	+
Інформаційна база формується у розрізі центрів відповідальності	-	+	+	-	+	+	+
Аналіз показників відбувається в розрізі центрів відповідальності	-	+	+	+	+	+	+
Система внутрішнього контролю контролює діяльність центрів	+	+	+	-	-	+	+
За порушення та відхилення відповідальність є персоніфікованою	+	+	+	-	+	+	-
Інформація про центри відповідальності є комерційною таємницею підприємства	+	+	+	+	+	+	+

Примітка: * – узагальнено на підставі анкетування підприємств.

Узагальнюючи результати наукового дослідження, яке ми провели та вивчення практичного досвіду, пропонуємо розглянути, розроблену автором, концептуальну модель системи управління на основі центрів відповідальності, що наведено на рис. 1.

Предметом облікової системи центрів відповідальності є факти господарської діяльності структурних підрозділів у частині підконтрольних їм показників. Центр відповідальності, як суб'єкт системи, через запропоновані вище функції проявляється у двох управлінських аспектах: з одного боку – як структурна одиниця, що накопичує облікову інформацію, за яку несе відповідальність та аналізує підзвітні показники; з іншого боку – як елемент організації, що забезпечує обліковими даними підприємство, за якими здійснюють аналіз діяльності центру відповідальності та контроль за виконанням покладених на нього зобов'язань.

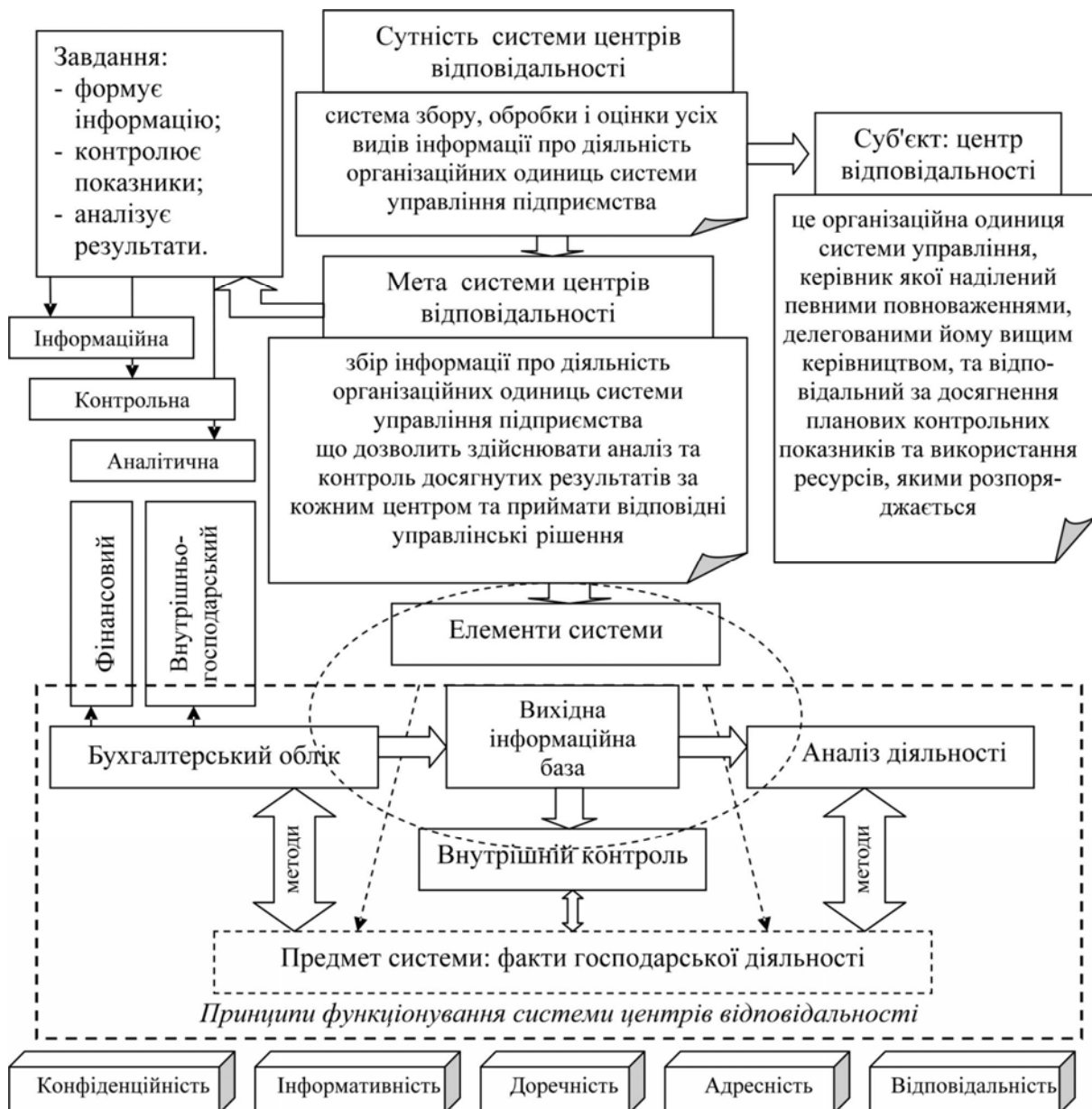

Рис. 1. Концептуальна модель системи центрів відповідальності (опрацювання власне)

Однією з основних переваг облікової системи центрів відповідальності є підвищення ступеню ефективності управління підприємством. Це обґрунтовується інтегральною відповідальністю, що покладається на кожного керівника центру. Покращення управління, по-своєму, породжує розширення підприємницьких можливостей. Однак, як і будь-яка інша, облікова система центрів відповідальності має недоліки. Зокрема, зростає необхідність координації та контролю роботи підрозділів, виникає небезпека того, що короткострокові цілі підрозділів будуть домінувати над довгостроковими, можлива загроза розпаду підприємства на окремі фірми. Проте, видимих переваг децентралізації облікового процесу значно більше: з'являється можливість виявляти відхилення основних показників діяльності від запланованих безпосередньо на місцях, покращується інформаційна забезпеченість підприємства, зростає ступінь зацікавленості кожного окремого працівника центру у результатах діяльності підрозділу та гнучкість підприємства при дії зовнішніх факторів.

Загалом, при децентралізації облікових процесів виникає питання ефекту від впровадження управління на основі центрів відповідальності. Загальновідомо, що при виділенні центрів відповідальності важливо, щоб величина витрат на управління децентралізованою структурою не перевищувала отриманого від цього результату. Тому, показник економічного ефекту децентралізації управління та створення системи центрів відповідальності виражає різницю між вартісним вираженням результатів здійснення децентралізації та витрат на її впровадження, оскільки зростання досягнутих результатів є основною метою створення системи центрів відповідальності. Відповідно, ефект децентралізації можна виразити наступною формулою (1):

$$E = \sum_{i=1}^n (D_t - B_t) + C_t, \quad (1)$$

де: E – сукупний економічний ефект від впровадження децентралізації; D_t – вартісне вираження результатів здійснення децентралізації; B_t – вартісне вираження витрат на організацію системи центрів відповідальності; C_t – соціальний або економічний ефект впровадження системи центрів відповідальності; n – кількість можливих видів зазначених витрат та відповідних отриманих доходів; t – розрахунковий період.

Відповідно до викладеного вище, можна зробити висновок, що облікова система центрів відповідальності характеризується структурованістю та функціональністю. Однак, економічний ефект від її запровадження залежить від адекватності організації обліку, аналізу і контролю за центрами відповідальності. Саме тому, проблематика розвитку концепції децентралізованого управління, як одного з перспективних напрямків вітчизняного менеджменту, потребує подальших розробок з урахуванням особливостей секторів економіки та кожного конкретного суб'єкта господарювання.

Література

1. **Абрамова И.** Правильное решение// Бухгалтер и компьютер. – 2003, № 10(49). – С. 14-20.
2. **Апчерч А.** Управленческий учет: принципы и практика/ Пер. с англ. ред. Я.В. Соколова, И.А. Смирновой. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 952 с.
3. **Бідняк М.Н.** Організація управління: Навч. посібн. – К.: А.С.К. – 2003. – 176 с. (Університетська бібліотека).
4. **Бланк И.А.** Управление прибылью. – К.: Ника-центр, 1998. – 544 с.
5. **Бутинець Ф.Ф.** Бухгалтерський управлінський облік: Навч. посібник для студентів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит"/ Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська, Н.В. Герасимчук. – Житомир: 2000 р. – 448 с.
6. **Економічна енциклопедія:** У 3-х т./ Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Вид. центр "Академія", 2002. – 952 с.
7. **Зимакова Л.А.** Управление затратами: как его осуществить?// Экономический анализ: теория и практика. – 2004, № 13(28). – С. 36-45.
8. **Карпова Т.П.** Управленческий учет: Учебник для вузов. – М.: ЮНИТИ, 2003. – 350 с.
9. **Керимов В.Э.** Управленческий учет: Учебник. – 2-е изд., изм. и доп. – М.: Издательско-торговая корпорация "Дашков и Ко", 2003. – 416 с.
10. **Лень В.С.** Управлінський облік: Навч. посібник. – К.: Знання-прес, 2003. – 287 с.
11. **Методичні рекомендації** з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості. Затверджені наказом Державного комітету промислової політики України від 02.02.2001 р. №47 для підприємств промислової політики// Головбух. – 2001, № 50. – С. 2-112.

12. Нападівська Л.В. Управлінський облік: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Книга, 2004. – 544 с.
13. Немировский И.Б., Старожукова И.А. Бюджетирование. От стратегии до бюджета – пошаговое руководство. – М.: ООО "И.Д. Вильямс", 2006. – 512 с.: ил.
14. Панасюк В.М. Витрати виробництва: управлінський аспект. – Тернопіль: Астон, 2005. – 288 с.
15. Хорнгрен Ч.Т., Фостер Дж. Бухгалтерский учет: управленческий аспект/ Пер. с англ. Я.В. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 416 с.

УДК 336.76+330.342.1

Здобувач Н.Є. Килюпенко – Львівська КА

СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДСОТКОВИХ СТАВОК ГРОШОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Окреслено основні етапи становлення державного регулювання відсоткових ставок грошового ринку в Україні. Досліджено методи та інструменти регулювання відсоткових ставок і запропоновано напрями їх вдосконалення.

Competitor N.E. Kylypenko – L'viv commercial academy

The genesis of the state regulating percent rates of money market in Ukraine

It is outlines the general stages of genesis state regulating percent rates of the money market in Ukraine in the article. It is researches the methods and instruments of regulating percent rates and offers the directions of it perfection.

Вступ. Державне регулювання відсоткових ставок у сучасних економіках посідає чільне місце в арсеналі центральних банків і надає змогу реалізувати заходи тактичного впливу та досягати бажаних параметрів монетарної сфери та економічної кон'юнктури. Регулювання відсоткових ставок на сучасному етапі трансформаційних процесів набуває нового змісту і спроможне сприяти економічному зростанню та стабілізації цін.

Різні аспекти проблематики регулювання відсоткових ставок розглядали в своїх працях: Дж. М. Кейнс, М. Фрідман, М. Туган-Барановський, Дж. Тобін, Р. Лукас, Л. Лоуренс, К. Макконел, С. Мишкін, Д. Сакс, Т. Саргент, С. Харріс, Дж. Хікс, Ф. Хайєк, Й. Шумпетер та ін. Проблемам грошово-кредитної політики та регулювання відсоткових ставок у трансформаційних економіках приділяють увагу в своїх працях Г. Башнянин, Д. Богиня, А. Гальчинський, О. Дзюблюк, В. Ємець, М. Жуков, І. Михасюк, А. Мороз, С. Наumenкова, П. Нікіфоров, М. Савлук, В. Стельмах, В. Усоскін, А. Чухно, О. Шаров, П. Юхименко, В. Ющенко та ін.

Проте існує цілий комплекс невирішених проблем, які вимагають теоретичного осмислення та науково-методологічного обґрунтування в контексті сучасних монетарних теорій та їх застосування в реаліях української економіки.

Постановка завдання. Метою статті є виокремлення основних етапів становлення державного регулювання відсоткових ставок грошового ринку в Україні та розвиток теоретично-методологічних підходів до державного регулювання відсоткових ставок грошового ринку за умов поглиблення трансформаційних процесів.